

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 3

«15» 05 2026 р.

Голова Приймальної комісії

Олександр БОНДАР

ПОГОДЖЕНО:

Відповідальний секретар

Приймальної комісії

Дар'я ПРОСЯНА

**ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
З ПРЕДМЕТУ НМТ «УКРАЇНСЬКА МОВА»**

при прийомі на навчання для здобуття
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Співбесіда з предмета НМТ є формою оцінювання в Запорізькому національному університеті (далі – ЗНУ), що передбачає протокольоване усне оцінювання рівня підготовленості вступника з предмета НМТ «Українська мова».

Співбесіду замість НМТ проходять особи, які мають право на спеціальні умови участі в конкурсному відборі на навчання для здобуття ступеня бакалавра у випадках, передбачених Правилами прийому до ЗНУ в 2026 році (категорії осіб, визначені пунктами 8–10 розділу IV).

Метою співбесіди є перевірка знань, умінь, навичок та інших компетентностей вступника з української мови, що є достатніми для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на основі ПЗСО, НРК5, НРК6/НРК7 відповідно до Правил прийому до ЗНУ у 2026 р.

Співбесіда проходить у форматі протокольованого усного оцінювання. Вона проводиться в очному форматі в ЗНУ з обов'язковою відеофіксацією та подальшим оприлюдненням на офіційному вебсайті Приймальної комісії. Дистанційний формат допускається за рішенням Приймальної комісії для вступників, які перебувають на тимчасово окупованій території, або військовослужбовців, які проходять військову службу.

Для проходження співбесіди вступнику надається до 20 хвилин на підготовку та до 15 хвилин на відповідь.

II. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Результати співбесіди оцінюються за шкалою 100–200 балів. Підсумковий бал визначається як сума балів за чотири теоретичні запитання. Вступники, які за сумою набрали менше 100 балів, вважаються такими, що не склали співбесіду.

Співбесіда оцінюється предметною екзаменаційною комісією, склад якої затверджується наказом ректора.

Співбесіда складається з 4 запитань, обраних довільно з переліку тем, визначених у розділі III цієї програми. Кожне запитання оцінюється в діапазоні від 0 до 50 балів.

Рівень підготовленості	Бали	Характеристика відповіді
Високий	45-50	Вступник виявляє глибокі системні знання. Відповідь вичерпна, логічна та аргументована. Вільно володіє понятійним апаратом.
Достатній	35-44	Вступник володіє матеріалом у повному обсязі. Виклад логічний, відповідь за змістом є правильною, проте може бракувати аргументації.

Середній	25-34	Вступник демонструє знання основного навчального матеріалу та розуміння ключових понять теми. Відповідь є послідовною, але не вичерпною.
Низький	0-24	Вступник виявляє фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити суть запитання у повному обсязі. Відповідь містить суттєві термінологічні або змістовні неточності. Виклад матеріалу є несистематизованим та потребує значного коригування з боку членів комісії, проте навіть за умови допомоги вступник не здатний побудувати цілісну відповідь.

Визначення підсумкового результату співбесіди

Підсумковий бал (далі – ПБ) вступника розраховується як сума балів, отриманих за кожне з чотирьох питань (П1, П2, П3, П4) співбесіди:

$$\text{Підсумковий бал} = \text{П1} + \text{П2} + \text{П3} + \text{П4}$$

Підсумковий бал	Рівень навчальних досягнень
180 – 200	Високий
140 – 179	Достатній
100 – 139	Базовий
0 – 99	Недостатній

Вступники, які отримали оцінку менше 100 балів, до участі в конкурсному відборі не допускаються.

III. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Запитання формуються відповідно до [Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з української мови, здобутих на основі повної загальної середньої освіти](#), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26 червня 2018 року № 696.

РОЗДІЛ 1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Тема 1. Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *у-в*, *і-й*. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Сполучення *йо*, *ьо*. Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах.

Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови.

РОЗДІЛ 2. Лексикологія. Фразеологія

Тема 1. Лексикологія. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Пояснення лексичних значень слів; добирання до слів синонімів та антонімів та використовувати їх у мовленні; уживання слова в переносному значенні знаходження його в тексті й доречне використання в мовленні. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика.

Тема 2. Фразеологія.

Поняття про фразеологізми. Пояснення значень фразеологізмів, правильне й комунікативно доцільне використання їх у мовленні.

РОЗДІЛ 3. Будова слова. Словотвір

Тема 1. Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова. Визначення значущих частин і закінчення слова; розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні.

РОЗДІЛ 4. Морфологія

Тема 1. Іменник

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників (на прикладі етикетних формул звертань).

Тема 2. Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників.

Тема 3. Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники,

особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

Тема 4. Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

Тема 5. Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но*, *-то*). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні й пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но*, *-то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

Тема 6. Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Творення прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на *-о*, *-е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Тема 7. Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

РОЗДІЛ 5. Синтаксис

Тема 1. Словосполучення

Словосполучення як основна одиниця синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

Тема 2. Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю: другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).

Тема 3. Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком.

Тема 4. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Тема 5. Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Тема 6. Просте ускладнене

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Тема 7. Складне речення

Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Тема 8. Складносурядне речення

Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові

сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Тема 9. Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

Тема 10. Безсполучникове складне речення

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Тема 11. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Розпізнавати складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Тема 12. Способи відтворення чужого мовлення

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

РОЗДІЛ 6. Стилїстика

Тема 1. Стилї мовлення.

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.

РОЗДІЛ 7. Розвиток мовлення

Тема 1. Види мовленнєвої діяльності

Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність).

Тема 2. Основні ознаки тексту

Основні ознаки, тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів.

IV. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. Авраменко О., Тищенко О. Українська мова. За новою редакцією. Київ : Книголюб, 2020. 584 с.

2. Авраменко О. Українська мова 11 клас. Київ : Грамота, 2019, 208 с.
3. Авраменко О. М., Борисюк Т. В., Почтаренко О. М. Українська мова 8 клас. Київ : Грамота, 2021. 191 с.
4. Авраменко О. М. Українська мова 9 клас. Київ : Грамота, 2022, 159 с.
5. Білецька О., Шумка М. Українська мова : комплексна підготовка до ЗНО/НМТ 2026. Тернопіль: Мозаїка. 2025. 416 с.
6. Дзюбишина-Мельник Н. Я., Лаврінець О. Я., Симонова К. С., Ціщюра Л. Ф. Читай і знай! : довідник-практикум з граматики та стилістики сучасної української мови. 2-ге вид. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 198 с.
7. Літвінова М., Тищенко З. Українська мова. Повний курс підготовки до НМТ. Київ : Ранок, 2026. 128 с.
8. Макар Ю. Українська мова. Посібник для підготовки НМТ 2026. LONGREAD. 2026. 158 с.
9. Український правопис / Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні НАН

Додаткова

1. Авраменко О., Блажко М. Українська мова та література Довідник Завдання в тестовій формі 1 частина. Київ : Грамота, 2023. 496 с.
2. Ворон А. А., Солопейко В. А. Українська мова 10 клас. Київ : Освіта, 2018. 288 с.
3. Глазова О. П. Українська мова 7 клас. Київ : Освіта, 2020. 256 с.
4. Голуб Н. Б., Горошкіна О. М., Новосьолова В. І. Українська мова 11 клас. Київ : Педагогічна думка, 2019. 232 с.
5. Заболотній В. О. Українська мова 6 клас. Київ : Генеза, 2018. 256 с.
6. Плющ М. Я. Категорія відмінка в семантико-синтаксичній структурі речення. Київ : Вид-во Національного педагогічного ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2019. 252 с.
7. Шкуратяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова : модульний курс : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2018. 823 с.

Словники

1. Етимологічний словник української мови. Т.1-6. Київ : Наукова думка, 1982-2012. URL: http://litopys.org.ua/djvu/etymolog_slovnyk.htm
2. Орфографічний словник української мови. Київ : Довіра. 2004. 864 с.
3. Полюга Л. М. Словник синонімів української мови. Київ : Довіра, 2006. 477 с.
4. Сліпушко О. М. Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові. Київ : Криниця, 1999. 507 с.
5. Словник української мови : в 11 тт. Київ : Наукова думка, 1970-1980. URL: http://ukrlit.org/slovnyk/slovnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh
6. Словник труднощів української мови / за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ : Радянська школа, 1989. 336.

7. Український орфографічний словник. Київ : Прапор, 2004. 845 с.

Інформаційні ресурси

1. Караман С. О. Сучасна українська літературна мова. (Морфологія).
URL: https://litmisto.org.ua/?page_id=6961

2. Український правопис. / Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні НАН України; Ін-т української мови НАН України. Київ : Наук, думка, 2019. 288 с.
URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Pravopys.2019/ukr.pravopys-2019.pdf>

Голова предметної
екзаменаційної комісії

Світлана САБЛІНА